

המערער:

שמעון הכסטר, ת"ז 000388587

ע"י ב"כ עו"ד אופיר טל ו/או אח'

ממשרד עורכי הדין טל, קדרי שמיר ושות'

רח' וושינגטון 4, ירושלים

טל': 02-5674000 ; 074-7137001

- נ ג ד -

המשיבים:

1.

מדינת ישראל – נציבות שירות המדינה

2.

מדינת ישראל – משרד האוצר, הממונה על הגמלאות

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות המדינה, המחלקה למשפט העבודה

מרח' מח"ל 7, ירושלים

טל': 073-3928129 ; פקס: 02-5419660

סיכומים מטעם המדינה

בהתאם להחלטת בית הדין הנכבד, מתכבדת המדינה להגיש סיכום טענות מטעמה.

חן אדרי

חן אדרי, עו"ד

עוזרת במחלקה למשפט העבודה

פרקליטות המדינה

היום: ח' טבת התשפ"א, 23 דצמבר 2020.

1. עניינו של הערעור הוא בפסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בירושלים (כבוד השופט כאמל אבו קאעוד) בסעי' 19-10-6928 מיום 31.5.2020 (להלן: "**פסק הדין**"), במסגרתו נדחתה על הסף תביעת המערער, גמלאי משרד האוצר, מחמת התיישנות עילות התביעה. בבית הדין קמא, טען המערער כי הוא פוטר מעבודתו בשירות המדינה בניגוד לחוזה הבכירים על פיו הועסק, ובטרם המועד, באופן שמקים את זכאותו לסעדים כספיים שונים. עוד טען המערער כי שגתה המדינה בקביעת שיעור גמלתו, וזאת הן ביחס לדרך חישוב הגמלה המשוקללת בגין תקופת העסקתו תחת כתב מינוי ותחת חוזה בכירים, והן ביחס לדרגת הפרישה שנקבעה בגין תקופת העסקתו תחת כתב מינוי.

• העתק כתבי הטענות שהגישה המדינה בבית הדין קמא מצ"ב **כמוצג א**.

2. בפסק הדין, נקבע כי עילת התביעה של המערער הנוגעת להפרת חוזה הבכירים התיישנה זה מכבר. על פי המסכת העובדתית שהוצגה בכתב התביעה, נמצא כי ביום 4.7.2012 נשלחה למערער הודעה על כך שמועד פרישתו נקבע ליום 31.7.2012, והחל מיום 5.8.2012 המערער חדל מלהתייצב במקום עבודתו. על אף האמור, התביעה לבית הדין קמא הוגשה ביום 3.10.2019, בחלוף למעלה משבע שנים ממועד סיום ההעסקה.¹

3. באשר לתביעה שעניינה שיעור הגמלה, נקבע כי על פי חוזה הבכירים, על זכותו של המערער לגמלה חלות הזכויות הקבועות בחוק הגמלאות, ובכלל זה הזכות להגיש ערעור גמלאות על פי סעיף 43 לחוק שירות המדינה (גימלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970 (להלן: "**חוק הגמלאות**"), בהתאם למועד שנקבע בתקנות שירות המדינה (גימלאות) (המועד להגשת ערעור), התש"ל-1970 (להלן: "**תקנות הגמלאות**").² בהתאם, במכתב אישור הגמלאות שהתקבל בידי המערער בחודש דצמבר 2012, צוין מפורשות כי באפשרותו לערער על ההחלטה בתוך 60 ימים בפני בית הדין האזורי לעבודה. כיוון שתביעת המערער הוגשה לבית הדין קמא ביום 3.10.2019, ומשלא הוצגו טעמים שמצדיקים את בחינת האפשרות להאריך את המועד להגשת ערעור על החלטת הממונה על הגמלאות, נקבע כי דין התביעה בעניין שיעור הגמלה להידחות על הסף.³ בעניין זה, נדחתה טענת המערער לפיה התביעה לגמלה מתחדשת מדי חודש בחודשו, ונקבע כי קבלת הטענה "**תרוקן מתוכן את ההוראות הקבועות בחוק הגמלאות ובתקנות מכוחו לעניין מועד הערעור על החלטת הממונה על הגמלאות**".⁴

4. בערעור שבפנינו, שב המערער וטוען את אותן הטענות אשר נדחו אחת לאחת על ידי בית הדין קמא, מבלי שמצביע על טעות משפטית או אחרת שנפלה בפסק דינו המנומק של בית הדין קמא. על כך מוסיף המערער טענות עובדתיות חדשות שנטענות לראשונה בפני בית דין נכבד זה, שאינן מגובות באסמכתא כלשהי, ולפיהן נמסר לו מהממונה על הגמלאות שלא לפנות לערכאות משפטיות שכן אין משמעות למגבלה בת 60 הימים להגשת ערעור.⁵ **יובהר כי טענות אלה נטענו בעלמא, ולא בכדי לא צירף המערער כל אסמכתא לטענותיו אלה.**

5. על יסוד מכלול הדברים שיובאו להלן, תטען המדינה כי דין ערעור זה להידחות באשר פסק דינו של בית הדין קמא ניתח נכונה את המצב המשפטי והעובדתי על יסוד המסד הרלבנטי שהונח בפניו והגיע למסקנות המתחייבות, כך שלא נפלה בו כל טעות משפטית או אחרת אשר מצדיקה התערבות ערכאת הערעור.

ב. העובדות הרלוונטיות

6. המערער הועסק באגף החשב הכללי במשרד האוצר במשך 42 שנה, תחת שני חוזי התקשרות: בין השנים 1970-1990 הועסק כעובד קבוע על פי כתב מינוי; ובין השנים 1990-2012 הועסק בחוזה מיוחד, על פי חוזה שנחתם ביום 26.3.1991 (להלן: "**חוזה בכירים**").⁶

¹ פס' 25-28 לפסק הדין.

² פס' 38 לפסק הדין.

³ פס' 43 לפסק הדין.

⁴ פס' 46 לפסק הדין.

⁵ ס' 5 לסיכומים מטעם המערער.

⁶ העסקה בחוזה בכירים לפי סעיף 40 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, תקנות שירות המדינה (מינויים) (חוזה מיוחד), התשי"ך-1960, והוראות פסקה 16.414 לתקש"ר.

7. בחוזה הבכירים בוטל כתב המינוי של המערער.⁷ תוקף החוזה נקבע ל-4 שנים שהחל מיום 1.7.1990 ועד ליום 31.3.1994, וכן נקבע כי החוזה יוארך מאליו "בתום תקופה זו לתקופה נוספת של 4 שנים, אלא אם כן הודיע אחד הצדדים למשנהו על אי רצונו בהארכה, שלושה חודשים לפני תום התקופה".⁸ עוד נקבע בחוזה, כי על אף האמור לעיל, רשאי נציב שירות המדינה או מי שהוסמך מטעמו להפסיק את שירותו של העובד בכל עת, על ידי מתן הודעה מוקדמת בכתב שלושה חודשים מראש או על ידי תשלום משכורת של שלושה חודשים, לפי בחירת הנציב.⁹
- העתק חוזה הבכירים מיום 26.3.1991 מצ"ב **כמוצג ב**.
8. על פי הוראות חוזה הבכירים החוזה הוארך לתקופות נוספות, כאשר הארכת החוזה האחרונה נעשתה על פי מכתבו של המשנה לנציב שירות המדינה מיום 5.9.2010, לתקופה בת שנתיים וארבעה חודשים שהחל מיום 1.4.2010 ועד ליום 31.7.2012, הוא המועד בו הגיע המערער לגיל פרישה (67). ויוער כאן, כי המערער סירב לחתום על הארכת החוזה בשנת 2010.
- העתק מכתב המשנה לנציב שירות המדינה מיום 5.9.2010 להארכת חוזה הבכירים מצ"ב **כמוצג ג**.
9. ביום 2.11.2011 נשלחה למערער "הודעה מוקדמת על פרישה לגמלאות", במסגרתה צוין כי מועד פרישתו חל ביום 31.7.2012. לטענת המערער, הוא לא קיבל את המכתב אך ראה אותו ביום 1.12.2012, במועד בו חתם על טופס "ריכוז נתוני עובד פורש".¹⁰ באותו המועד, התבקש המערער לחתום על מסמכים נוספים לצורך זכאותו לקצבה אך סירב לעשות כן.
- העתק סיכום דיון מיום 5.8.2012 בעניין פרישתו של המערער מצ"ב **כמוצג ד**.
10. ביום 4.7.2012 נשלח למערער מכתב ממנהלת אגף משאבי אנוש במשרד האוצר. במכתב, תוארו הניסיונות של משרד האוצר לטפל בענייני פרישתו: "אינך משיב לטלפונים ולהודעות", "ביום 10.6.2012 נשלח אליך מייל [...] עליו לא טרחת להשיב", "כל ניסיונותינו ליצור עמך קשר עלו בתוהו", וכן נמסר כי על אף העדר שיתוף הפעולה מצדו, מועד סיום העסקתו חל ביום 31.7.2012: "הנני להודיעך כי הפסקת עבודתך תתבצע בתאריך היעד והננו מסירים כל אחריות מטיפול בנושאים גלויים".¹¹ בעקבות אותו מכתב, נוהלה חליפת מכתבים עם המערער במסגרתה סירב להשלים עם מועד פרישתו ועמד על כך שמועד סיום העסקתו חל ביום 31.3.2014. בתשובות למכתביו הובהר, כי נוכח הארכת החוזה האחרונה מיום 5.9.2010 וכיוון שהגיע לגיל פרישת חובה בחודש יולי 2012, מועד סיום העסקתו חל ביום 31.7.2012.
- העתק מכתבים שנשלחו למערער ביום 4.7.2012 ו-21.7.2012 ממנהלת אגף משאבי אנוש במשרד האוצר מצ"ב **כמוצג ה**.
11. לאחר מועד סיום ההעסקה, החליט המערער להמשיך ולהתייצב במקום עבודתו עד ליום 5.8.2012, תוך התעלמות מהוראות המעסיק.
12. ביום 5.8.2012 התקיימה פגישה בנוכחות המערער ובנוכחות גורמים בכירים במשרד האוצר. בישיבה הובהר, כי הוא מחויב בפרישה ואינו מורשה עוד לחתום על מסמכים ברשות המדינה, והמשך התייצבותו בעבודה תהיה בבחינת "השגת גבול".¹² החל מאותו המועד, הפסיק המערער להתייצב במקום העבודה.
13. ביום 10.12.2012 נשלח למערער מכתב "אישור גמלאות" מנציבות שירות המדינה וממשרד האוצר. במכתב, אושרה זכאותו של המערער לגמלה החל מחודש 8/2012, וכן פורטו נתונים נוספים בדבר שיעור הקצבה, תקופת השירות, ועדכון על תשלום פיצוי בגין שנים עודפות. במכתב זה, הובהר למערער כי "על החלטה זו ניתן לערער בפני בית דין אזורי לעבודה, תוך 60 יום מיום הגיע אליך הודעה זו, וכמפורט בנספח המצורף". בנספח שצורף

⁷ סעיף 5 לחוזה הבכירים, עמ' 25 לתיק המוצגים מטעם המדינה.

⁸ סעיף 4.א. לחוזה הבכירים, עמ' 25 לתיק המוצגים מטעם המדינה.

⁹ סעיף 4.ב. לחוזה הבכירים, עמ' 25 לתיק המוצגים מטעם המדינה.

¹⁰ כך נלמד מתוך סיכום דיון מיום 5.8.2012 בהשתתפות המערער, מוצג ד, עמ' 33 לתיק המוצגים מטעם המדינה.

¹¹ מוצג ה, בעמ' 37 לתיק המוצגים מטעם המדינה.

¹² מוצג ד, בעמ' 33 לתיק המוצגים מטעם המדינה.

למכתב, הובא לידיעת המערער מידע בדבר זכותו להגיש ערעור על החלטת הגמלה בפני בית הדין האזורי לעבודה, וכן ניתן פירוט אשר לדרך הגשת הערעור.

• העתק מכתב אישור גמלאות מיום 10.12.2012 מצ"ב **כמוצג ו**.

14. יצוין, כי לאורך השנים פנה המערער למשרד האוצר ולנציבות בפניות חוזרות ונשנות, עם טענות דומות בעניין דרגת פרישתו ואופן חישוב גמלתו. לאורך כל אותן שנים פניותיו קיבלו מענה בכתב, בשיחות טלפוניות ואף בפגישה אישית שקיימה בנוכחותו. בכתב התביעה, המערער בחר להציג בפני בית הדין קמא תמונה חלקית של כל אותן פניות, ואולם כבר עתה ייאמר, כי התמונה אותה ביקש המערער להציג בפני בית הדין הנכבד בסעיף 24 להודעת הערעור, לפיה המדינה השתתתה משך 6 שנים במענה לפניותיו, אינה מדויקת בלשון המעטה – ועל כך נרחיב בהמשך.
15. ביום 3.10.2019, בחלוף למעלה מ-7 שנים מהמועד בו סיים המערער את העסקתו, הגיש המערער את תביעתו לבית הדין קמא.

ג. עיקרי הקביעות בפסק הדין

16. בפסק הדין, התקבלה בקשת המדינה לדחיית התובענה על הסף הן ביחס לסעדים הנובעים מטענת המערער להפרת חוזה הבכירים, והן ביחס לסעד שהתבקש בעניין שיעור הגמלה.
17. אשר לתביעה שעניינה הפרת חוזה הבכירים, נקבע כי העסקת המערער הסתיימה ביום 5.8.2012, וכבר באותו המועד השתכלל בידיו כוח תביעה קונקרטי והתגבשה עילת תביעתו.¹³ לפיכך, נקבע כי תביעת המערער, שהוגשה ביום 3.10.2019, הוגשה לאחר תום תקופת ההתיישנות.¹⁴ בבחינת למעלה מהצורך, קבע בית הדין קמא כי ממילא סיכויי התביעה אינם גבוהים, שכן "על פי ההלכה הפסוקה כאשר חוזה עבודה כולל הוראה המרשה לצד לחוזה לסיימו בכל עת לפני תום תקופתו, כפי שקיים גם בענייננו, ניתן לסיים את החוזה מבלי להפר אותו".
18. אשר לתביעה שעניינה שיעור הגמלה, נקבע כי על פי סעיף 12 לחוזה הבכירים, על זכותו של המערער לגמלה חלות הזכויות הקבועות בחוק הגמלאות, ובכלל זה הזכות להגיש ערעור גמלאות על פי סעיף 43 לחוק הגמלאות, בהתאם למועד שנקבע בתקנות הגמלאות.¹⁵ בהתאם, במכתב אישור הגמלאות שהתקבל בידי המערער בחודש דצמבר 2012, צוין מפורשות כי באפשרותו לערער על ההחלטה בתוך 60 ימים בפני בית הדין האזורי לעבודה. על כן, קבע בית הדין קמא כי יש לדחות את תביעת המערער בעניין שיעור הגמלה על הסף:
- "משרור כי חוק הגמלאות חל על קצבתו של התובע; בהינתן כי הסמכות לקבוע אותה נתונה לממונה על הגמלאות ו/או לנציב שירות המדינה (שבעניין זה נקבע בסעיף 101 לחוק הגמלאות כי על החלטת שניהם יחולו הוראות סעיף 43 לחוק הגמלאות); הממונה על הגמלאות הוא מי שקבע אותה בפועל; באישור הגמלאות הופנה התובע לזכותו להגיש ערעור על ההחלטה תוך 60 ימים, הרי שאין מקום לדון בהשגותיו של התובע כעת, ותביעתו בעניין זה דינה, אפוא, סילוק על הסף כמבוקש".¹⁶
19. בית הדין קמא קבע כי אמנם, על פי הלכת דולאני,¹⁷ בסמכותו של בית הדין להאריך את המועד להגשת ערעור על מועדים שנקבעו בחיקוק. ואולם, בענייננו, המערער לא פנה בבקשה להארכת מועד, וממילא לא הציג נימוקים שמצדיקים את הארכת המועד להגשת ערעור:

"התובע לא פנה לבית-הדין בבקשה להארכת מועד, לא לצד הגשת התביעה, ולא לצד הגשת תגובתו לבקשה לסילוק על הסף, שכן לדידו, כאמור, חוק הגמלאות לא חל בענייננו. כך, התובע לא הבהיר מדוע המתין פרק זמן ממושך, בן כ-7 שנים, מיום שקיבל את אישור הגמלאות לידי ועד הגשת התביעה דנן. זאת, בשים לב לכך שלתובע הובהר באישור הגמלאות מהו מועד הגשת הערעור על ההחלטה לעניין גמלתו. נוסף על כך; אף

¹³ פס' 27 לפסק הדין.

¹⁴ פס' 25–30 לפסק הדין.

¹⁵ פס' 38 לפסק הדין.

¹⁶ פס' 40 לפסק הדין.

¹⁷ עב"ל (ארצי) 33351-11-12 דולאני – המוסד לביטוח לאומי (פורסם בנבו, 26.9.2017) (להלן: "עניין דולאני").

שהתובע טען לפנינו כי פנה לאורך השנים לגורמים שונים בנציבות שירות המדינה על-מנת להשיג על הקביעה לעניין שיעור גמלתו, תוך ניסיון להגיע להסכמה מחוץ לכתלי בית-הדין, הרי שהתובע לא הציג לפנינו אסמכתאות למכלול הפניות האמורות, לא הבהיר את מועדן, ובפרט לא ציין מתי פנה לנציבות שירות המדינה לראשונה בעניין זה.¹⁸

20. טענת המערער לפיה התביעה להפרשי גמלה היא תביעה שמתחדשת מדי חודש, ולפיכך לא חלה עליה התיישנות – נדחתה. בעניין זה, נקבע כי על פי הפסיקה, עילת התביעה לתשלום קצבה מתחדשת מדי חודש, אך ההחלטה בדבר עצם הזכאות לקצבה ושיעורה ניתנת לערעור רק בתוך תקופת ההתיישנות. כמו כן, נקבע כי ההסדרים שקבועים בחוק הגמלאות הם הסדרים ייחודיים, ואין להסיק מההסדרים שקבועים לתקנוני הפנסיה לעניין תביעות שבבסיסן ניצב חוק הגמלאות, שכן החלטה כאמור "תרוקן מתוכן את ההוראות הקבועות בחוק הגמלאות ובתקנות מכוחו לעניין מועד הערעור על החלטת הממונה על הגמלאות".

ד. המסגרת הנורמטיבית

ד.1. התיישנות תובענה נגד המדינה

21. סעיפים 5–6 לחוק ההתיישנות, התשי"ח–1958 (להלן: "חוק ההתיישנות"), קובעים כי תקופת ההתיישנות של תביעה שאינה במקרקעין היא שבע שנים מהיום בו נולדה עילת התובענה.

22. על הטעמים שבבסיס תקופת ההתיישנות עמד כבוד בית המשפט העליון בע"א 1442/13 זוארס נ' התעשייה הצבאית ישראל בע"מ (פורסם בנבו, 18.8.2016) (להלן: "עניין זוארס"):

"הטעם הראייתי הקשור בקושי ובהכבדה על הנתבע לשמור את ראיותיו לאורך זמן; אינטרס הנתבע לוודאות בדבר זכויותיו וחובותיו בכל זמן נתון; הציפיה של הנתבע כי לא ייתבע מקום בו התובע "ישן על זכויותיו" תקופה ארוכה, וזנח את תביעתו; אינטרס המערכת המשפטית להקדיש את משאבי השיפוט לעניינים שבהווה ולא לשחת זמנה על עניינים שאבד עליהם הכלח; וכן השלכות כלליות של דיני ההתיישנות, במיוחד על המדינה, יצרנים, ספקי שירותים ומבטחים".

23. בהתאם לסעיף 28 לחוק ההתיישנות, וכן בהתאם לסעיף 2 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), התשי"ח–1958, גם למדינה מוקנית הזכות שבדין לטעון טענת ההתיישנות כנגד תביעה שהתיישנה. הטעמים שביסוד טענת ההתיישנות, כפי שסוכמו בעניין זוארס דלעיל, מתקיימים ביתר שאת ביחס למדינה. חלק מהטעמים לכך הם חובת המדינה לפעול במסגרות תקציביות נתונות, וחובתה, כנאמן הציבור, לכלכל את משאביה לטובת כלל הציבור.

24. ברע"א 4981/16 עיריית עכו נ' רמת טבעון - נוף עכו בע"מ (פורסם בנבו, 19.9.2017), נדון ערעור שהגישה עיריית עכו כנגד חברה שביקשה החזר בגין תשלומי יתר ששולמו עבור מים שסופקו לה. באותו עניין, קבע בית המשפט העליון כי השיקולים שבבסיס מוסד ההתיישנות מקבלים משנה תוקף כאשר טענת ההתיישנות נטענת על-ידי רשויות ציבור, ויפים הדברים גם לענייננו:

"אחד הטעמים העומדים ביסוד מוסד ההתיישנות, הוא שיקולי הוודאות של הצדדים לגבי מצב זכויותיהם וחובותיהם. שיקול זה מקבל משנה תוקף עת עסקינן ברשויות ציבור, המתנהלות במסגרת תקציבית מוגדרת. במסגרת זו, תקופת ההתיישנות המקוצרות הקבועות בהסדרים שונים בחקיקה, נועדו לאפשר לרשויות לתכנן את פעילותן הכלכלית ולקיים מדיניות פיננסית יציבה. [...] ברי כי שיקול זה חל בענייננו, עת עסקינן בהחזר הנדרש מן העירייה [...] שיקולי הוודאות התקציבית אמורים, מחייבים ביתר שאת להציב תמרוך – בדמות הסדר התיישנות – אשר בהיתנו יידעו הצדדים לכלכל את צעדיהם. משנטוע התמרוך באדמה, באופן איתן ויציב, מורה הוא לאזרח

למהר ולפנות אל הרשות בדרישה להחזר. התמרור מאפשר לרשות לתכנן את תקציבה ואת יעדיה מבלי שענת

ההחזר תרחף מעליה לזמן ממושך".¹⁹

25. יוער, כי בהנחיית פרקליט המדינה מס' 16.8 נקבע כי יש להעלות טענת התיישנות בכל מקום שבו קיים בסיס עובדתי או משפטי לכך, וויתור על הטענה טעון אישור של פרקליט המחוז הנוגע בדבר. בית המשפט העליון נדרש להנחיית פרקליט המדינה 16.8 האמורה בבג"ץ 853/10 **חברת שדמות הדרום בע"מ נ' פרקליט מחוז דרום** (פורסם בנבו, 27.7.2010) (להלן: "**עניין שדמות הדרום**"), וקבע כי מדובר בהנחיה המשקפת מדיניות נכונה וראויה:

"המדינה, גם במעמדה כבעלת דין בהליך אזרחי, מייצגת את הציבור כולו. בעשותה כן, עליה לראות לנגד עיניה את האינטרס הציבורי, ולצורך ענייניו, את האינטרס הציבורי בהשתקפותו בהליך דיוני. מטרות דין ההתיישנות נועדו לא רק לחסום תביעות מושהות המוגשות כנגד פרטים, אלא למנוע דיון בתביעות אלה גם כנגד המדינה, בהינתן הנזק העלול להיגרם לפרט ולכלל מעיסוק בתביעות שעבר זמנן. ואכן, הנזק לציבור העלול להיגרם מויתור על טענת התיישנות כלפי תביעות נגד המדינה שהתיישנו עלול להיות ניכר, ולכן אין להתפלא על נוהל 16.8, שהוצא על ידי פרקליט המדינה, הקובע, ככלל, את חובת המדינה להעלות טענת התיישנות בתביעה ישנה המוגשת נגדה".

ד.2. המועד להגשת ערעור גמלאות

26. החלטת הממונה על הגמלאות בעניין תביעה לגמלה כוללת בחובה את הזכאות לגמלה, שיעורה וגובהה. סעיף 43 לחוק הגמלאות קובע את זכות הערעור על החלטת הממונה:

"43. (א) תובע הרואה עצמו נפגע על ידי החלטה או החלטת ביניים של הממונה, רשאי לערער עליה לפני בית דין אזרחי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969.

(ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר המועד להגשת הערעור.

(ג) בית הדין האזרחי רשאי לאשר את החלטת הממונה או לשנותה, או להחליט החלטה אחרת במקומה".

27. המועד להגשת ערעור קבוע בתקנה 1 לתקנות הגמלאות, ובהתאם לנוסח התקנה ביום פרישת המערער לגמלה, המועד להגשת ערעור גמלאות הוא 60 ימים מהיום שבו הגיעה ההחלטה לידי:

"המועד להגשת ערעור על החלטה או החלטת ביניים של הממונה או של נציב שירות המדינה הוא ששים יום מהיום שבו הגיעה ההחלטה לידיעת המערער, או מיום תחילתן של תקנות אלה, לפי המועד המאוחר יותר".²⁰

28. על הרציונל העומד בבסיס ההוראה הסטטוטורית המחייבת הגשת ערעור על החלטת הממונה על הגמלאות בתוך פרק זמן קצר של ששים ימים ולא יותר, עמד בית דין נכבד זה בע"ע 712/06 ירון – מרכז רפואי "שיבא" תל השומר (פורסם בנבו, 11.6.2007):

"הלכה מושרשת היא, כי בתי הדין לעבודה נוהגים בזהירות יתרה בבואם להכריע בבקשה למחוק או לדחות תביעה על הסף ומעדיפים להורות על בירור העניין לגופו. זאת, על מנת שלא לשלול מבעל דין לממש את זכותו המשפטית. עם זאת אין מנוס, בנסיבות העניין, בלתי אם לדחות את ערעור המערער על סילוק תביעתה על הסף על ידי בית הדין האזרחי. המערער הגישה תביעתה לבית הדין האזרחי כמעט שלוש שנים לאחר המועד בו נודע לה על השכר הקובע לגמלה בעוד המועד הקבוע בדין להגשת ערעור על החלטת הממונה הינו 60 יום בלבד. המחוקק עיגן בדין את המועד הסטטוטורי להגשת הערעור. קביעה זו מבהירה לממונה על הגמלאות את גבולות התקופה בה יוכל לראות את עצמו משוחרר מסכנתה של תביעה".

¹⁹ ר' גמ ע"א 9863/09 וויריאנט בע"מ נ' מדינת ישראל - האוצר, מנהל רשות המיסים/אגף המכס ומע"מ, בפס' 24 ו-41 לפסק דינו של כבוד השופט פוגלמן (פורסם בנבו, 16.3.2011).

²⁰ יוער, כי בשנת 2016 תוקנו התקנות, בדרך של ביטול התקנות משנת 1970 והתקנות חדשות, על פיהן המועד להגשת ערעור הוא שנים עשר חודשים מהיום שבו הגיעה ההחלטה לידיעת המערער.

יוער, כי בעניין **דולאני**, קבע בית דין נכבד זה כי מכוח תקנה 125 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), התשנ"ב–1991, לבית הדין לעבודה קיימת סמכות עקרונית להארכת מועד הקבוע בחיקוק:

"לבית הדין לעבודה נתונה, מכוח תקנה 125 לתקנות, הסמכות העקרונית להאריך מועד הקבוע בחיקוק, לפחות בכל הנוגע להגשת ערעור על החלטות ועדות ערר למיניהן והחלטות של גופים אחרים, זאת גם אם לצד המועד הקבוע בחיקוק להגשת הערעור לא נקבעה הוראה הנוגעת להארכת המועד, ובתנאי שלא משתמעת מאותו החיקוק, או מחיקוק אחר, שלילת הסמכות להאריך את המועד או הגבלתה".²¹

ואולם, סמכות זו נכון שתופעל רק מקום בו "אין בחיקוק הרלוונטי הוראה המגבילה, במפורש או במשתמע, את האפשרות להאריך את המועד מכוח תקנה 125". לעמדת המדינה, העובדה כי אך בשנת 2016 תיקן מחוקק המשנה את תקנות הגמלאות, באופן בו האריך את התקופה הקבועה להגשת ערעור מתקופה בת שישים ימים לתקופה בת שנים עשר חודשים, כמו גם התכליות שעומדות בבסיס קביעת מועד מגודר ומוסכם, למצער מלמדות כי את סמכותו של בית הדין הנכבד להארכת מועד להגשת ערעור גמלאות יש להפעיל במשורה, במקרים חריגים ויוצאים דופן ובשים לב לתקופת ההארכה המבוקשת, למול זו הקבועה בתקנות.

לסיכום פרק זה – המועד להגשת ערעור גמלאות, על פי נוסח התקנות במועד בו פרש המערער, הוא 60 ימים מהיום שבו הגיעה ההחלטה לידיו. בבסיס תקנות הגמלאות תכליות דומות לתכליות שבבסיס דיני ההתיישנות, וביניהן שיקולי וודאות תקציבית, שחלים ביתר שאת כשעניינו בתביעה נגד המדינה.

ה. עמדת המדינה

ה.1. התיישנות עילות התביעה שעניין בהפרה הנטענת של חוזה הבכירים

כאמור לעיל, על פי העובדות כפי שהוצגו על-ידי המערער בפני בית הדין קמא כמו גם בפני בית דין נכבד זה,²² ביום 4.7.2012 קיבל הודעת דואר אלקטרוני ממנהלת אגף משאבי אנוש במשרד האוצר, שבו נודע לו (ולטענתו – במועד זה לראשונה), כי העסקתו תסתיים ביום 31.7.2012,²³ וביום 5.8.2012 התייצב לאחרונה במקום עבודתו.²⁴ על אף האמור, תביעת המערער הוגשה לבית הדין קמא ביום 3.10.2019.

לטענת המערער, דחיית התובענה מחמת התיישנות אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות בתי הדין ביחס לבקשות לסילוק על הסף, למדינה לא נגרם כל נזק ראייתי, והלכה למעשה, המדינה היא זו שהובילה להגשת התביעה המאוחרת שכן המערער פנה למדינה "עשרות רבות של פעמים", והמדינה השתתה במתן תשובותיה.²⁵ עוד נטען, כי רק במקרים חריגים ויוצאי דופן תתקבל טענת התיישנות מצד המדינה.²⁶ כמו כן, טוען המערער כי מועד סיום העסקתו בפועל איננו רלוונטי לבחינת תקופת ההתיישנות, שכן "העובדה שבחודש אוגוסט 2012 מנע משרד האוצר מהמערער לבצע את עבודתו ולקבל את שכרו המלא, לא שינתה ולא הפסיקה באותו מועד את העסקתו", ולמעשה, עילת תביעה זו התגבשה במועד בו קיבל את אישור הגמלה.²⁷

כפי שיוצג להלן, דין טענות המערער להידחות כולן.

בניגוד לטענת המערער, טענת התיישנות נתונה למדינה נתונה בדומה לכל בעל דין אחר.²⁸ על פי הנחיות פרקליט המדינה מס' 16.8, טענת התיישנות תעלה מצד המדינה **בכל מקום בו קיים בסיס עובדתי או משפטי לכך**, וויתור על הטענה טעון אישור של פרקליט המחוז, וייעשה "רק בהתקיים נסיבות מיוחדות שבהן אין זה ראוי למדינה לטעון או לעמוד על טענת התיישנות". כאמור לעיל, בעניין **שדמות הדרום** קבע בית המשפט העליון כי הוויתור על טענת התיישנות מפי נתבע, ולרבות מפי המדינה, נתונה לשיקול דעתו וכפופה לטעמים

²¹ עניין **דולאני**, בפס' 69.

²² ס' 9 להודעת הערעור.

²³ המכתב ממנהלת אגף משאבי אנוש מיום 4.7.2012 מצ"ב במוצג ה, עמ' 37 לתיק המוצגים מטעם המדינה.

²⁴ ס' 11 להודעת הערעור.

²⁵ ס' 9–10 לסיכומי המערער.

²⁶ ס' 11 לסיכומי המערער.

²⁷ ס' 27 לסיכומי הערעור.

²⁸ סעיף 28 לחוק ההתיישנות; סעיף 2 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), התשי"ח–1958.

של תום לב דיוני. עוד נקבע שם, כי הביקורת השיפוטית הנוגעת להחלטת המדינה לטעון טענת התיישנות

מצומצמת ושמורה למקרים חריגים בהם נפל פגם מהותי שמצדיק זאת.²⁹

36. בנסיבות דנן, טענה המדינה להתיישנות בהזדמנות הראשונה, והמערער לא הציג נסיבות חריגות שמצדיקות הפעלת ביקורת שיפוטית על החלטתה זו של המדינה. המערער לא הציג כל תכתובת אשר מלמדת על פנייתו למדינה בעניין ההפרה הנטענת של חוזה הבכירים עמו, ואף בעניין שיעור הגמלה, כפי שiorחב בהמשך, פניותיו החוזרות ונשנות למדינה קיבלו מענה מפורט בעל פה, בכתב ואף בפגישה אישית עמו.

37. ודוק; המערער הוא שצריך להצביע על נסיבות חריגות ויוצאות דופן שבעטיין יש להורות למדינה לוותר על טענת ההתיישנות שעומדת לה. בענייננו, לא נמצאו נסיבות כאמור, ומן המסכת העובדתית כפי שתוארה על-ידי המערער עלה כי הוא "ישן על זכויותיו" שעה שנמנע מהגשת תביעה במשך תקופה כה ארוכה, וכלל אין רלוונטיות לשאלת הנזק שנרם למדינה באיחור שבהגשת התביעה.³⁰ **לכך יש להוסיף, כי מנספחי התביעה עולה שהמערער היה מיוצג עת פנה למדינה בחודש דצמבר 2012.**³¹ לפיכך, בדין קבע כבוד בית הדין קמא כי בהעדר טעם מספק לשיהוי שבהגשת התביעה, דין התביעה להידחות מחמת התיישנות: "ואף שתביעת התובע הוגשה חודשיים בלבד לאחר תום תקופת ההתיישנות, הרי שבהעדר טעם מספק לשיהוי זה, ובשים לב לתכליות שבבסיס דיני ההתיישנות – אין בדינו אלא לקבל את טענת ההתיישנות שהעלתה המדינה".

38. אשר למועד שבו התגבשה עילת התובענה, בדין קבע בית הדין קמא כי המועד שבו השתכלל בידיו של המערער כוח תביעה קונקרטי הוא מועד סיום העסקתו שחל ביום 5.8.2012, ואין נפקות למועד שבו הונפק אישור הגמלה שכן בו נמצאו פרטים הנוגעים לענייני הגמלה בלבד.³²

39. טענת המערער כי ממילא, מרוץ ההתיישנות לא יכול היה להתחיל במועד סיום העסקתו משום חל בתקופת הפגרה – דינה להידחות. בע"א 3141/99 **מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' עו"ד פונדמינסקי**, פ"ד נה(5) 817 (2001), קבע בית המשפט העליון כי מועד ההתיישנות בתביעה **שימיה האחרונים** חלים בפגרה, יידחה ליום החול שלאחר פגרת בתי המשפט. בענייננו, **יום החול האחרון של הפגרה חל ביום 5.9.2019, ומשהוגשה התביעה לבית הדין קמא אך ביום 3.10.2019, ממילא אין נפקות לתקופת הפגרה.**

ה. תביעת המערער שעניינה שיעור הגמלה הוגשה לאחר המועד הקבוע בדין

ה.2.1. תחולת חוק הגמלאות על עניינו של המערער

40. לטענת המערער, שגה בית הדין קמא עת דחה את תביעתו בעניין שיעור הגמלה, שכן על פי נוסח חוזה הבכירים על פיו הועסק, חוק הגמלאות כלל לא חל על המערער.³³ טענה זו, נבחנה על-ידי בית הדין קמא ובדין נדחתה.

41. אין חולק, שביחס לתקופת העסקתו של המערער **בכתב מינוי**, בצירוף תקופות שקדמו לתקופת העסקתו של בכתב מינוי ואשר נרכשו על ידו, חלות הוראות חוק הגמלאות **בהתאם לכתב המינוי** שניתן למערער ביום 25.11.1970.

42. ביחס לתקופת העסקתו של המערער **בחוזה בכירים**, חלות הוראות חוק הגמלאות מכוח צירופה של תקופת ההעסקה בחוזה בכירים לתקופת ההעסקה על פי כתב מינוי. ונפרט:

42.1 **בהתאם לסעיף 107 (א) לחוק הגמלאות, שכותרתו 'אי תחולה', על עובד מדינה המועסק ב'חוזה יחיד' לא יחול חוק הגמלאות, אם כך נקבע בחוזה:**

"107. (א) הוראות חוק זה לא יחולו – [...]"

(2) על עובד המדינה המועסק כדין על פי חוזה יחיד, אם כך נקבע באותו חוזה ובמידה שנקבע;..."

²⁹ ר' גס עס"ק (ארצי) 12475-02-13 **מדינת ישראל – ארגון סגל המחקר במערכת הבטחון, ברפא"ל ובמשרד ראש הממשלה**, בפס' 77 (פורסם בנבו, 26.3.2018).

³⁰ פס' 28 לפסק הדין.

³¹ ר' מכתב ב"כ המערער מיום 27.12.2012 שצורף כנספח 9 לכתב התביעה, מצ"ב כמוצג ז', בעמ' 43 לתיק המוצגים מטעם המדינה.

³² פס' 27 לפסק הדין.

³³ ס' 19 לסיכומי המערער.

42.2 בסעיף 92 לחוק הגמלאות, נקבע ביחס לעובד שעבר מעבודה בשירות המדינה בתפקיד שחוק הגמלאות חל עליו לתפקיד שהחוק אינו חל עליו, כדלקמן:

”92. עבר אדם משירות המדינה בתפקיד שחוק זה חל עליו לעבודה אצל מעסיק אחר או לתפקיד בשירות המדינה שחוק זה אינו חל עליו, ולא חל על העברתו הסכם לפי סעיפים 85 או 86, רשאי שר האוצר להתקשר אתו בהסכם שלפיו ישולמו לו או לשאייריו גמלאות בעד תקופת שירותו במדינה בתפקיד שחוק זה חל עליו, כולה או מקצתה, הכל לפי תנאים וכללים שנקבעו בתקנות, לרבות תשלומי העובד לאוצר המדינה ותחולה למפרע”.

42.3 בעקבות סעיף 107, בסעיף 11 לחוזה הבכירים שנחתם עם התובע ביום 26.06.91, נקבע, כי: “על תקופת עבודתו של העובד לפי חוזה זה לא יחול חוק שירות המדינה (גימלאות) (נוסח משולב), התש”ל-1970 (להלן – חוק הגימלאות)”.

42.4 יחד עם זאת, בסעיף 12 לחוזה הבכירים, נקבע, בהתאם לסעיף 92 לחוק הגמלאות, כדלקמן: “על אף האמור בסעיף 11 לעיל, תקופת שירותו של העובד לפי חוזה זה תצורף לתקופת שירותו על פי כתב המינוי (להלן – תקופת השירות הכוללת) לעניין הזכות לגימלאות לו ולשאייריו, בכפוף לתנאים הבאים [...] ה. למען הסר ספק – בסעיף זה “זכות לגמלאות” ו”קצבה” – כל הזכויות החלות מכח חוק הגמלאות לעובד או לשאייריו לרבות מענק, פיצויים בגין שנים עודפות וכו’ – בכפוף לאמור בחוזה זה”.

43. מן האמור לעיל עולה, כי בהתאם להוראות חוק הגמלאות ולהוראות החוזה שנחתם עם העובד, על תקופת העסקתו של העובד לפי כתב המינוי חלות הוראות חוק הגמלאות באופן ישיר, ואילו ביחס לתקופת העסקתו לפי החוזה חלות הוראות חוק הגמלאות מכוח צירופה של תקופה זו לתקופת העסקתו על פי כתב המינוי. על כן, בדין קבע כבוד בית הדין קמא כדלקמן:

”מכוח חוזה הבכירים, ועל אף שסעיף 11 לחוזה הבכירים קובע כי חוק הגמלאות לא יחול על עבודתו של התובע, הרי שההוראות שבסעיף 12 לחוזה שומרות על הזיקה לחוק הגמלאות בכל הנוגע לקצבתו של התובע, היא מושא המחלוקת בתובענה דנן. הנה כי כן, שותפים אנו לעמדת הנבדקים, כי בהתאם לסעיף 12(ה) לחוזה על זכותו של התובע לגמלה חלות הזכויות הקבועות בחוק הגמלאות, ובכלל זה הזכות להגיש ערעור גמלאות לפי סעיף 43 לחוק הגמלאות במועד שנקבע בתקנות הגמלאות”.³⁴

ה.2.2. המערער לא נקט על פי הדרך שקבועה בדין לעניין התביעה שעניינה בשיעור הגמלה

44. נזכיר, כי המערער ניסה לעטות על תביעתו אצטלה של תובענה “רגילה”, ובעשותו כן, ביקש לפלס דרך לחמוק מתחולתן של הוראות הדין לעניין המועד להגשת ערעור על החלטת הממונה על הגמלאות.

45. כאמור, החלטת הממונה על הגמלאות בעניין תביעה לגמלה כוללת בחובה את הזכאות לגמלה, שיעורה וגובהה. ערעור על אופן חישוב הגמלה ושיעורה, ובכלל זאת על המשכורת הקובעת, הינו בגדר ערעור על החלטת הממונה על הגמלאות לפי חוק הגמלאות ותקנותיו.

46. הנה כי כן, תביעתו של המערער הייתה לא אחרת מאשר ערעור על החלטת הממונה על הגמלאות בדבר משכורתו הקובעת ודרך חישוב הגמלה, ועל כן הדרך היחידה להשיג על כך הייתה בדרך של הגשת ערעור כמפורט בסעיף 43 לחוק הגמלאות, בהתאם לסדרי הדין הקבועים להליך בסימן י”ד לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), התשנ”ב–1991.³⁵

ה.3.2. דין התביעה שעניינה בשיעור הגמלה להידחות על הסף

47. לטענת המערער, במועד שבו נשלח אליו מכתב אישור הגמלה לא יכול היה לדעת מהו שיעור הגמלה בפועל,³⁶ ובאופן מעשי הוא פנה לממונה על הגמלאות מיד עם קבלת אישור הגמלה, וזו הדגישה בפניו שלא לפנות לבית

³⁴ פסי' 37–38 לפסק הדין.

³⁵ דב”ע (ארצי) נב/1-7 שומינר – הממונה על תשלום הגמלאות, משרד האוצר (פורסם בנבו, 22.1.1992).

³⁶ סי' 27 לסיכומי המערער.

הדין בערעור אלא לאחר שישלים את בירוריו למול נציבות שירות המדינה.³⁷ עוד נטען, כי הבירור שערך מול הגורמים השונים במדינה ארך משך תקופה של כ-6 שנים, ולפיכך לא ניתן היה להגיש את הערעור במועד.³⁸ לחלופין, נטען כי ממילא תביעה לגמלה היא תביעה מתחדשת, שלא חלה עליה התיישנות.³⁹

48. ראשית ייאמר, כי טענתו העובדתית של המערער ביחס לתחילת מועד תקופת ההתיישנות מעוררת קשיים, וזאת נוכח הטענה כי כבר בחודש דצמבר 2012 קיבל את אישור הגמלה והבחין בפגיעה הנטענת בגמלתו: "ורק במועד זה נדהם המערער לגלות כי המדינה פגעה פגיעה קשה בגמלה המגיעה לו, בנוסף על הפגיעה הקשה כתוצאה מהפסקת החוזה הקצוב במהלך תקופת החוזה".⁴⁰

49. שנית, ולגוף העניין, כפי שציין המערער, המערער פנה לגורמים שונים במדינה בפניות רבות, חוזרות ונשנות, וסרב להשלים עם החלטת הגמלה שהתקבלה בעניינו. אלא שבניגוד לטענת המערער, פניות אלה נענו בדחייה פעם אחר פעם, והתמונה אותה מבקש המערער להציג בפני בית הדין הנכבד, לא רק שלא הוצגה בפני בית הדין קמא, אלא גם אין היא מדויקת, בלשון המעטה. כך, טענת המערער לפיה התבקש שלא להגיש ערעור במועד הקבוע בדין, נטענה בעלמא וללא כל תימוכין – ורק בפני בית הדין הנכבד – ולא בכדי.

50. כך גם, טוען המערער בסעיף 24.1 להודעת הערעור כי לכל אורך השנים התחמקה המדינה ממענה ענייני לפניותיו ומסרה כי טיעוניו נבחנים, ללא שהסתיים הבירור בעניינו. כדוגמה, ציטט את מכתבו של מר ציון לוי מיום 21.7.14 באופן הבא: "מבצעים חשיבה מחודשת .. שבסיומה נשוב ונודיעך". כיוון שמסמך זה לא הוצג בפני בית הדין קמא ובפני בית דין נכבד זה, תבקש המדינה להעמיד דברים על דיוקם - במכתב האמור, נמסר למערער כי הגם שמדיניות חישוב הקצבה המשוקללת נבחנת, הרי שנכון לאותו המועד לא קיים שינוי בדרך חישוב הגמלה, והמערער מקבל את כל זכויותיו. באותו המכתב נמסר למערער, כי ככל שמדיניות זו תשתנה, בקשתו תיבחן בפורום המתאים :

"במכתבי מיום 13.2.12 הוסבר לך על-ידי, כי פרשת במיצוי זכויות מלא, בהתאם לחוזה העסקתך ואין לך מה להלין על שירות המדינה. בנוסף, הוסבר לך כי, לעניין שיטת הממוצע אנו מבצעים חשיבה מחודשת עם אגפי האוצר שבסיומה נשוב ונשיבך. על פי חוזה העסקתך, הינך מקבל את אשר מגיע לך, כיום, אין שינוי לעניין שיטת חישוב הממוצע. במידה ויהיה שינוי נשוב ונעלה את בקשתך בפורום המתאים [...] כמובן שאין בזאת כל התחייבות מצידנו לשנות את שיטת הממוצעים בשכרך".⁴¹

51. למעשה, המערער מבקש לנצל לרעה את ההליך המשפטי בדרך של הצגת מידע חסר בפני בית הדין קמא כמו גם בפני בית הדין הנכבד, על מנת לטעון טענות עובדתיות שאין להן כל בסיס. מכל מקום ייאמר, כי אין בפניותיו החוזרות ונשנות של המערער כדי להאריך את התקופה שקבועה בדין להגשת ערעור גמלאות. ורי' בענין זה בג"ץ 410/78 מילס ישראל בע"מ נ' שר האוצר פ"ד לג(1) 271, 273 (1979), שם נדחתה טענתה דומה, ונקבע כי מענה שניתן מצד הרשות לפניות העותר, אינן מאריכות את המועד לתקופת השיהוי :

"עותר אינו יכול להתגבר על טענת שיהוי בכך שהוא מתעקש, אינו מוכן לראות בסירוב שהוא מקבל סוף פסק, וממשיך להתכתב עם הרשויות. דבר זה נכון הוא במקום שהפניות הן חד צדדיות. אך דבר זה נכון גם במקום שהרשויות באדיבותן משיבות לפונה שוב ושוב, כי אין בידך לשנות החלטתן. במשא ומתן שכזה מגיע רקע מסים, אשר ממנו ואיך מחד גיסא, פניות נוספות הן מותרות ואינן מועילות מבחינת החובה הראשונית לפנות לראשות לפני פנייה לבית משפט זה, ומאידך גיסא, ממנו מתחילה לרוץ תקופת שיהוי שתעמוד בעוכרי העותר ברצותו לפנות לבית משפט זה".

³⁷ ס' 5 לסיכומי המערער.

³⁸ ס' 24 להודעת הערעור.

³⁹ ס' 36 לסיכומי המערער.

⁴⁰ ס' 4 לסיכומי המערער.

⁴¹ כאמור לעיל, המכתב לא הוצג על-ידי המערער וזאת משעה שלגרסתו, הוא המתין לשלב גילוי המסמכים. ואולם נוכח טענתו בעניין המכתב, תוכנו הובאו לעיל והוא יוצג בפני בית הדין הנכבד ככל שיהיה בכך צורך.

למען הסר ספק יצוין, כי החלטת הממונה על הגמלאות כוללת בחובה את כל מרכיבי סמכותו של הממונה על הגמלאות על פי החוק, ובכלל זאת קביעת הזכאות לגמלה ושיעורה. משהחלטת גמלאות נשענת על רכיבים שמתגבשים במועד סיום ההעסקה, הרי שאין מקום לטענה לפיה עילת תביעה על פי חוק הגמלאות מתחדשת מדי חודש בחודשו.

ור' ע"ע 600026/97 מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ – פיורסט, פ"ד לט 831, 854 (2004), שם נקבע כדלקמן:

"תביעה לתשלום פנסיה טעונה בדיקה ואישור שהרי גובה הפנסיה נקבע לפי נתונים אישיים הנוגעים לעובד, כגון – גיל, תקופת שרות (ממנה נגזרים אחוזי הפנסיה) דירוג ודרגת העובד (ממנה נגזרים רמת השכר ורכיבי השכר) ועוד. לעניין זה, יש יסוד להבחין בין נתונים אישיים הנקבעים ומתגבשים לעת הפרישה לפנסיה, לבין עניינים אחרים שעילת התביעה לגביהם מתחדשת מידי חודש. לעניין זה נפסק כבר כי – 'אמנם עילת התביעה לתשלום קצבה מתחדשת מידי חודש בחודשו, אך על ההחלטה בדבר עצם הזכאות ושיעורה ניתן לערער רק בתוך תקופת ההתיישנות' (דב"ע תש"ן/146-3 מנדלבאום – עירית ראשון לציון (להלן – פסק-דין מנדלבאום [10]), בעמ' 365). בפסק-דין זה נוצרה ההבחנה בין עניינים המתגבשים בעת הפרישה לפנסיה ('עצם הזכאות ושיעורה'), המתיישנים בתוך 7 שנים מיום הפרישה, לבין עניינים אחרים בהם עילת התביעה מתחדשת מידי חודש".

53. וכן ראה ס' 64–65 לפסק דינה של הנשיאה ביניש בבג"ץ 3514/07 מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ נ' מרק פיורסט (פורסם בנבו, 13.5.2012), שם אושרה ההבחנה העקרונית בין מועד ההתיישנות של החלטה בדבר עצם הזכאות לקצבה ושיעורה לבין מועד ההתיישנות בתביעה לתשלום קצבה, וכן נקבע כי יש להבחין בין הסדרים שקבועים בתקנוני קרנות הפנסיה, לבין אלה שקבועים בחוק הגמלאות: "שללסדרים הקבועים בו אין את ורע בתקנוני קרנות הפנסיה, ואין ניתן להקיש מהם לענייננו".

ה.3. דין התביעה להידחות על הסף גם מחמת השיהוי שבהגשתה

54. יצוין, כי בבית הדין קמא טענה המדינה כי דין התביעה להידחות גם מחמת השיהוי הכבד שבהגשתה. בפסק הדין, נקבע כי נוכח סילוק התביעה על הסף מחמת התיישנות, "לא מצאנו טעם להוסיף ולהידרש לטענת השיהוי שהועלתה על-ידי הנתבעים". ואולם למען הזהירות ייאמר, כי דין התביעה להידחות גם מחמת השיהוי הכבד שבהגשתה.

55. המערער ישן על זכויותיו משך כ-7 שנים ונמנע מלפנות לערכאות משפטיות בזמן אמת, בין היתר באמצעות צו מניעה שימנע את סיום העסקתו בגיל פרישת חובה, וזאת על אף שהיה מיוצג כאמור באותה העת. התנהלות זו, גרמה למדינה נזק ראייתי המקשה על בירור התביעה, וזאת, בין היתר, כיוון שהמסמכים הרלוונטיים בעניינו של המערער נוצרו לפני למעלה מ-10 שנים ובתקופה בה תיקים אישיים תויקו באופן פיזי, וכן לאור חילופים של בעלי תפקידים שטיפלו בעניינו של המערער, ולא ניתן יהיה לצפות מהם כי יוכלו לזכור את העובדות הרלוונטיות.

ה.4. בדין מחק כבוד בית הדין קמא את תביעת המערער שעניינה בעוגמת נפש

56. לטענת המערער, שגה כבוד בית הדין קמא משדחה את תביעתו לפיצוי כספי בגין התנהלות המדינה. טענתו של המערער כי פנה למדינה בפניות חוזרות ונשנות שלרוב זכו להתעלמות לא נתמכה במסמכים הרלוונטיים, וכפי שהוצג לעיל, ממילא אין לטענה זו כל בסיס. כמו כן, הפיצוי שמבוקש בגין עילות התביעה שהתיישנו, ממילא התיישן אף הוא. לאור האמור, בדין מחק כבוד בית הדין קמא את התביעה שעניינה בעוגמת נפש.

אשר על כן ומכל הטעמים האמורים מתבקש בית הדין הנכבד לדחות את הערעור ולחייב את המערער בהוצאות ושכ"ט כדין.